

I. ÉVFOLYAM.
33. SZÁM.
1883.

VÉGVIDÉK.

PANCSOVA.
Vasárnap.
NOVEMB. II.

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZMIVÉLŐDÉSI HETILAP.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 5 frt. Vidékre 5 frt. 50 kr.
Fél .. 2 .. 50 kr. .. 2 .. 75 ..
Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Jabukai utca: 121.

Ide küldendők a lap szellemi és anyagi részét illető minden közlemények.

HIRDETÉSEK DIJJA:

Három hasábos petitior 6 kr. Nyiltéri három hasábos petitior 10 kr.

Bélyegdíj külön minden hirdetésért 30 kr.

Luther Márton.

(Szül. 1483. nov. 10.)

Atyja szegény, igénytelen bányász volt, ki fáradságos munkával kereste mindennapi kenyerét... Ő maga azonban korának legjellegesebb hitszónoka, lángeszű író, hitújító, a történelem egyik legkiemelkedőbb alakja.

Azon az úton, melyet ő megtört, ma százhusz millió ember halad, kik születésének négyszázados évfordulóján vallásos kegyelettel tisztelik emlékét.

Meg is érdemi a tiszteletet, mert élte minden pillanatában mély vallásosság, jellemzilárdság s szellemi nagyság voltak igazí vonásai.

Nagy volt, midőn a fénytűző, ledér erkölcsű Rómából — fiatalkori édes álmában csalatkozva — tört szívvél ment haza egyszerű czellájába.

Nagy volt, midőn a wittenbergi szószékről villámaít szórta az egyházi intézményekkel visszaélő Tetzelt és pártlívét ellen.

Nagy volt akkor is, midőn a wartburgi várban lefordította a szentkönyvet, a bibliát, mely velős kifejezései s meleg, erőteljes nyelvezetével századokig tartó törvényhozói tekintélyt gyakorolt a német nyelvre, melyről egy népszerű német történetíró így nyilatkozik: „természetesnek és jogosnak találjuk, hogy a jelen idő tudósai a kor igényeinek inkább megfelelő fordításokat adnak, de azok sohasem fognak úgy hatni, mint Luther bibliája hatott; ez nálunk époly nemzetivé vált, mint Homér a görögöknél s az egész nemzetnek olvasó

könyve lett az utolsó napszámától a legelső fejedelemtől.”

De lelki nagysága s Istenben vetett hittől párosult törhetetlen erélye a wormsí birodalmi gyűlésen tündökölt igazi fényében.

A császár elnöklése alatt 6 választó fejedelemtől, 30 érsek és püspök, sok herceg és gróf, összesen 200 tagból álló fényes gyűlekezet volt a teremben, melyet kiűnt a nép ezrei fogtak körül. E hatalmas birodalmi gyűlés elé idézték az egyházból kiátkozott, igénytelen férfiút s felszólították, hogy tanait vonja vissza.

Talán visszaemlékezett azon vértanú sorsára, ki egy századdal azelőtt hasonló helyzetben volt... talán lelki szeméi elé tárult a borzasztó jövő, az iszonyú forradalom s esatazaj, mely vérontással töltöndi be Európát... s egy napi gondolkozási időt kért.

Másnap ugyanazon gyűlekezett előtt határozott szavakkal előadta, hogy tanait nem vonhatja vissza, mert az meggyőződésével, lelkiösmeretével ellenkeznek. „Itt állok, nem tehetek másképen. Isten legyen segítségemre. Amen.”

E jelenet korszakot képez az emberiség szellemi fejlődésének történetében. Az egyéni meggyőződésnek, a lelkiösmereti függetlenségnek hatalmas nyilatkozata áll itt előttünk. Nem dacz, nem makaesség adta a reformator ajkaira eme szavakat. Ha ez lett volna a mozgóató erő, akkor Luthert és művét kirelhetetlenül elsöpörte volna az idő s kitorólte volna az emberiség emlékezetéből. Luther egy magasabb hatalomra, a Lelkiösmeretre hivatkozik, mely „Isten szaván nyugszik”, mely származásá-

nál fogva az isteni végetlenséggel szoros összefüggésben áll s mint ilyen teljesen független, mely fölött semmi emberi tétel, semmi külső uralom nem gyakorolhat hatalmat. Luther a Lelkiösmeret s z a b a d s á g előharcosa; hős, ki az emberiség ösjogáért küzd.

Valóban a wormsí jelenet méltó megnyitása volt azon roppant szellemi forradalomnak, melynél nagyobb szerű nem fordul elő a nyugoti népek történetében.

Sok sötét árnyoldala volt e közdelemnek; sok idegen érdek s félreértés vegyült bele; azonban megdönthetetlen igazság marad, hogy végeredményében a reformatió áldásos befolyást gyakorolt az emberiségre.

Magára a catholica egyházra is jótékony hatást gyakorolt e mozgalom. A tridenti zsinat óta szigorúbb lett az egyházi fegyelem, tisztábbak az erkölcsök, bensőbb a vallásosság.

Hát azon nemes verseny, mely a catholicus és protestans iskolaügy s a tudományos irodalom terén létrejött s a hagyományos nézetektől megtisztult szabad vizsgálódás, mely a reformatió után uralkodává lett, vajjon nem emelte-e az emberiséget rövid kétszáz év alatt a felvilágosodás azon magas fokára, melyre azelőtt egy teljes évezred alatt nem volt képes eljutni?

Az emberiség sorsát egy fensőbb hatalom vezérli, kinek utjai kimagyarázhatlanok.

Luther Márton, a reformator, az emberi nagyság fényében tűnik ugyan fel előttünk, de ő csak eszköz, csak egy parányi eszköz volt az isteni gondviselés kezében nagy dolgok véghezvitelére, magasabb célok mevalósítására. K.

Szépirodalmi csarnok.

Bérczen.

(Radicevics Branko költeménye.)*

Itt vannak hát az óriási bérczek!
De hol van, a ki bennök bizhaték?
Sugárt, napot itt melegebben érzek,
S fém mégis pusztá, hideg, mint a jég.

E gránitszirtek itten a magasban
Az örök éggel alkotnak falat;
S szívem mégis szorongva, félve dobban,
Mint egy királyi mennyezet alatt.

Itt vágytam én dalolni, könyörögni,
— A csillagoknak érve futamát. —
S a zuhatogba bele mennydörögni
Istentől ihletett próféták szavát.

Itt e hegycsúcsok akartam keresni
— Mily elbizottság! — boldogságomat;
Akartam... oh! de nem tudám feledni
A völgyet, a mely oda lenn maradt.

Úgy készlet, úgy von az utczák porondja,
Még ellenim is, kiket ott hagyék;
Úgy készlet az inség elsvasztó rongya,
S a mély kinkokkal megvert ivadék...

Ragyogj csak ég! — de arcod én elébem
Hívó mosolygást mind hiába ölt;
Itt bár a mennyet kezimmel érem,
Drágább előttem oda lenn a — föld.

Ivánovics József.

* A „Vasárnapi Ujs.”ból.

Az adorzáni méhek.

Jakab Ödöntől.

A tél engedni kezdett szigorúságából. A nap már néha vidáman mosolygott az égről, mint a haragjából lassanként kiöcsödő ember. Az adorzáni hegycsúcsok oldalán szakadozott a lengeteg, szennyos hótakaró s az apró, néma patakoknak felválták nyelvét a melegebb szelek. Szóval: érzett már mindenütt, hogy közeleg a tavasz.

Hanem azért mégis olyan idő volt az, mikor még kellemesebb az embernek ott lenn a jó meleg szobában, ropogó tűz mellett.

Ozsvátné asszonyom is ugyancsak megrakta a tüzet a nagy gögános kályhában, melynek áradzó, enyhe melegénél csöndesen fönogott ő és a leánya.

Szó nélkül folyt a munka jó darab ideig, csupán az orsó perregett és a tüzhelyen gunnyasztó mäska dorombolt magában.

Ozsvátné egyszer leányához fordulva megörte a esendét:

— Te Juliska! Már én azt mondom, fiam, ne verd azt a pénzt valami haszontalan portékába, hanem végy rá más eszimat, ha véssz.

— Olyant vennék, ha kapnék annyit.

— Hógyne kapnál. — Fizatá az anyja — csak jól meg kell alkunni. A harczkerekí vásáron mindig olesó a lábbeli, kivált a segesvári sátrakban. Tudod, tavasz felé már nem igen kell afféle senkinek: lehet meztláb járni.

— De hiszen látja: nekem is kell.

— Kell, fiam, mert apád azért kuporgatta össze azt a négy forintot, hogy majd húsvét után elmeless a szentháromsági híres szép búcsúra. Minden leány megnézi legalább egyszer azt a gyönyörű szent gyulekezetet. Nézd meg te is; forogj egy kicsit az emberek között. Úgy se mehetsz efféle ünnepekre, ne félj, ha férjhez mégy

és meglep a nyomorság. Én is leány koromban voltam ott s el nem felejttem soha azt a sok cifra, áhítatos népet. S tudod, te, olyan felséges szavu harangot nem lehet az országban találni! Megismeredik a szaván, hogy templomozásra húzzák-é, vagy halottnak szagatnak-é vele. Aztán a szép zászló, te, a szűz Máriával! Jaj, fiam, vétek volna azt meg nem nézni egy hajadon leánynak! Ozsvátné felszította a megszakadott tüzet s hallgatva fönogattak tovább.

Juliska csak perregette az orsót, eregette a fonalat, de merengő elméje ott járt már a harczkerekí vásáron és a szentháromsági búcsújárók között. Lelki szeméivel végig nézte az idegen, cifra, szépen énekelő tömeget: hallotta a gyönyörű harangszót, látta a lobogó Mária-képes zászlót, érezte az itju legények kalapján viritó bokréták illatát és a tavaszi nap fényesen lesütő melegét. Nem érezte magát soha ily boldognak; édes álmadozással számítgatta, hogy mikor lesz a búcsú.

Alig vette észre, a mint a háta mögött hal-kan megnyílt az ajtó s kisírt szemekkel belépett azon Lakatos Mihályné.

— Miért sírsz? — kérdezte Ozsvátné kíváncsian.

Lakatosné a kezével szomorúan intett:

— Vége van már az egyetlen lelkem gyermekemnek! Elküldtek otthonról, hogy ne hallja szegényke a sírásomat.

— Hogy-hogy? — bámult rá Juliska résztvevőleg.

— Nagy a forrósága; ki nem bírja soha. Próbáltam kámforos palinkát, sós borecetet. Nem használ annak semmi a világon! Vége!

Juliskának mind a két szemét elfutotta a a köny és zokogva szólott:

— Valahogy a szeredai doktortól kéne orvosságot kérni.

— Hamar meg lehetne azt járni, leányom,

A szabadságharc-szobor.

Pancsova hazafias szellemű közönsége, mely mindeddig nemes áldozatkészséggel karolt fel minden nemzetünket érdeklő ügyet, s melynek nem egy polgára vérével pecsételte meg nagy szabadságharcunkban a magyarság iránti ragaszkodásának megőrzését, most, midőn arról van szó, hogy az 1848/9-ki szabadságharc, mint nemzetünk történetében egyik legdicsőbb korszakalkotó esemény, az ország szívében, a főváros valamely közterén, nemzeti adakozásból szobormű által megőrkíttessék, — most is bizonyára meg fog felelni a belé vetett bizalomnak és a feléje irányuló kérelemnek.

A tervezett emlékmű, századok folyamán, nemzedékről nemzedékre át jelzendi nemzetünk szabadságszeretetének, ama örökfényű tényét, melyre a magyar mindig önérettel, az idegen tisztelettel fog tekinteni.

Lehetnek ezredéves multunkban események, melyeket a dicsőségnek nagyobb fénye, s a gyásznak sötétebb árnya környez, de a mely nemzetünk életében mélyebbre ható fordulópontot képeznek, oly eseményt a magyar királyság megalakulása óta hiába keresünk; mert az egész nemzetet annak minden rétegében áthatott ama küzdelmek fakaszták akkor és képezik ma is ama szent forrásokat, melyekből a haladó kor nagy vívmányai, állami létünk feltételei: a népképviselő, felelős kormány, szabad sajtó, a jobbagység felszabadítása, köztelherviselés, politikai és társadalmi egyenlőség keltek életre; mely nagy eszmék erős alapjára helyezte király és nemzet bölcsessége ezredéves alkotmányunk újjáépítését.

Nagyon igazolt tehát a hazafias óhajlás, hogy a honalapítás megünneplésének egyik kiváló részét azon műemlék képezze, mely e dicső korszak megőrkítésére emeltek. Csak így fogjuk a honalapítás ezredéves fordulóját a nemzet méltóságának megfelelően megünnepleni, és a nemzeti közérzetet illetően nyilvánulásával hazánk iránti forró szeretetünk fényes tanujelét adni.

Nagy események nagy emléket igényelnek. Midőn a főváros a szabadságharc-szobor eszméjét egyhangú lelkesedéssel felkarolta, és e czélra 25,000 forintot megszavazott, át volt hatva azon meggyőződéstől, hogy minden igaz hazafi és honleány méltóan fog sorakozni hozzá tetteiben és áldozatkészségben.

De egymaga a főváros keveset tehet, s kizárólag nincs is hivatva rá. Országunk bocsátá tehát kérelmét minden rangú és rendű városához helységéhez és minden hű fiához, hogy adományok útján a czél megközelíttessék.

csak az a pénz volna. De mi is szegények vagyunk, mint ti. Az emberem bejárta reggel az egész falut, ha kapna pénzt valakitől. Hanem ugyan ki adna nekünk kölcsön! Nehezen tudnók megfizetni.

És sirt a bánatos asszony, mint a záporosó. Ott üldögéltek hárman gondolkozva: egyikök sem tudott egy vigasztaló szót kitalálni.

Juliska jutott szóhoz leg hamarabb.
— Édes anyám! ehmegek én a búcsúra foltos eszímával is. Szegény leányt nem szólhatnak meg érte. Azt a négy forintot pedig oda adom: hozzanak orvosot velem.

Ozsvátné fontolgatva felelt:
— En nem bánám, de hátha apád megharagszik. O eszímára adta.
— O kelme sem haragszik meg. Nem olyan a természetem.

— Az isten áldjon meg, édes leányom! — rebegete közbe Lakatosné. Látom, jó szíved van. De hát aztán a pénzedet miből adjuk meg majd?
— Valamiből visszafordul, ne bússúljon.

— Tudod mit? Egyik kosár lehet nekem adom érte. Olesón kapod és meg sokra mehetsz vele, mert az isten áldása fog lenni azon a méhkason.

Aztán az lett a vége, hogy meggyógyult a gyermek s tavasszal a méhkas szépen békerült a Juliska virágos kertjébe.

Ott zummogtak a méhek reggeltől estig a nyíló virágokon, melyeket az ifjú leány kétszerte nagyobb gondnal ápolt a léprakó kis állatok kedvéért. Felszámította minden nap ártatlan eszével, hogy a rajok idővel mire szaporodnak, mennyi mézet adnak, s mindig úgy találta, hogy azzal a négy forinttal igazán az isten áldását vette meg a házhoz.

Hát ha tudta volna, hogy azok a piezi méhek vigasztalást is hoznak még neki!

Minden, még a legkisebb adomány is köszönettel fogadtatik. Minden 10 krnyi és azt meghaladó adomány nyilvánosan nyugtáztatik, és az adományozó neve, legyen az bár gyermek, örök emlékül a „Nemzetkönyv“-be iktattatik.

Minden törvényhatóságnak, szab. kir. és rendezett tanácsú városnak, valamint minden 2000 adakozó után az illető hatóságnak, a „Nemzetkönyv“-nek egy példánya megörzés végett, ingyen szolgáltatik ki; ezen kívül egyes példányok az előállítási áron meg is rendelhetők.

Polgártársak! Nagy és jelentőségében messzeható terv az, melynek megvalósításán a Budapestben alakult országos bizottság fáradozik. Arról van szó, hogy fényes és maradandó emlékekkel manifesztáljuk közös hazánk nagy múltját és reményteljes jelene iránti érdeklődésünket. Járuljatok bár fillérekkel a haza oltárához, hálával fog tartozni nektek a magyarság Nemtőjé!

Örömmel constatáljuk, hogy városunk törvényhatósága, áthatva az ügy fontosságától, megalakította a gyűjtő bizottságot. A gyűjtők a következők lesznek: Christian Antal, Desewffy Izidor, Ilies János, Messer Fülöp, Stojadinovic Pál, Gramberg Nándor, Boborony Velizár, Radda Frigyes, Machnik Ferencz, Wigand János, Margrander Fülöp, Heiser Fülöp, Weisz Henrik, Fischer András, Popovics Lukács, Krancsevics Athanáz, Graff Gusztáv és Krnyácz György urak.

Az Aldunai Telepítési Kormánybiztosság személyzete: Kormánybiztos: Gromon Dezső. — A kormánybiztosság titkára: Kéry Gyula. Temesmegyei helyhatósági biztos és tiszt. szolgabíró Gyurgyevón: Jovanovics Sándor. Torontálmegyei helyb. biztos Nagy-Györgyfalván és Hertelendyfalván: Jankó Agoston. Pénztárnok: Zsidó Domokos, vámtiszt. — Műszaki tanácsadó: Büchler Bódog, kir. folyamammérnök. Telepítési orvos: Dr. Schwartz Antal. — Ügyvéd: Zombory László. — Telepítési mérnök: — (Még nincs betöltve). Református hívek lelki gondozója Hertelendyfalván Erdős József, pancsovai ref. lelkész. (A kath. egyház még meg nem alakult). — Beosztva: Koics Lázár, kinezt. urad. ispán. — A gyurgyevói vereskereszt-egylet kirendeltségénél számvevő tiszt: Scholz Vilmos; azonkívül 5 vereskereszt-egyleti ápolónő. — Raktárnok Nagy-Györgyfalván: Rimanóczy Károly. — Raktárnok Gyurgyevón: Scholz Emil. — Munkafelügyelő Gyurgyevón: Fáy Barnabás. — A pancsova-kubini ármentesítő és belvízszabályozó tár-

Mert bizony a földön nem lehet olyan boldog ember, ki magáról elmondhatná, hogy vigasztalásra nem lesz szüksége soha sem.

Juliskára is következtek felleges, rossz napok: édes anyja egy izben összeveszett a felső szomszédal irgalmatlanul.

Abban ugyan nincs valami szerfelett nagy dolog, ha egy Ozsvátné egy felső szomszédal összevesz; hanem abban már van, ha egy Ozsvátné leánya esetleg éppen a felső szomszéd fiába szerelmes s ekkor történik a szerencsétlen, mérges zenebona.

Itt pedig úgy esett.
Balog Péter volt a felső szomszéd fia, ki minden nap járatos volt az Ozsvátné szegényes házához. Szerette Juliskát s a leány is egész lélekkel esüngött a katonaviselt, sugár természetű, szép barna leányra. Templomba, tánczba mindig együtt mentek s kieserlve viseltek kezkenőt.

A hogy azonban a szomszéd szülők között valami hitvány majorság miatt civakodás esett, Ozsvátné a legényt szépen kitiltotta.

Azt kiáltotta át neki a pitar-ajtóból:
— Az én házamhoz ne járjon ellenség. Ha még egyszer jde betérszed a lábad, én forrázom ki a két látó szemedet. Ugy tudd meg ezt, Péter! Na ebből lett aztán épületes dolog!

A legény kezdett a koresomába járni s éjtől nánig fűdögálta a nagy úton a szomorubbnál szomorubb gótfákat. Nem volt annak egy tisztességes pereze.

A szegény leánynak pedig mindig olyan volt a szeme, mintha éjjel, nappal valami gonosz tornát reszelt volna. Éjszaka még álmában is vízre sirta a párnát teje alatt.

(Vége köv.)

sulat vezetésével és igazgatásával megbízva: Paksy József, kir. mérnök. Beosztva: Káldy Gyula és Szarvasy Arzén kir. mérnökök. Társulati jegyző-pénztárnok: Szójka Emil. — Azonkívül a megfelelő segédszemélyzet, a telepeshelyeken előjáróságok és Nagygyörgy falván egy 6 esendőrből álló esendőrségi őrs-állomás.

HELYI HIREK.

* **A Luther-ünnep.** Luther születése 400-dik évfordulója előestéjén nov. 10-én, kezdődött este 6-kor a helybeli ág. hitv. imaházban a tulajdonképeni ünnepély. Először is az iskolai ifjuság éneklé „Erős vár a mi Istenünk“-et, utána Schwaln lelkész úr intézett megható szavakat az ifjusághoz. Majd kérdezte az ifjakat Luther életéből és a reformáció történetéből. — Ugyancsak az ifjuság énekelte egy szép záró kar-dalt, mire a jutalmak osztása következett. A ma nov. 11-kén, d. e. 10 órakor tartandó ünnepélynek a sorozata a következő: 1. Oltári liturgia, és az „Erős vár a mi Istenünk“-nek négyesben énekelte Bach- féle átírata 2. „Das Wort sie sollen lassen stehn“ — uní sono éneklé a hitközség. 3. Ünnepi beszéd. Tartja Schwaln György lelkész. 4. Urvaeserájának kiszolgáltatása. 5. „Jehovah. Jehovah“ négyhangú magyar ének. 6. Magyar ünnepi emlékbeszéd. Előadja Wigand János tanár 7. Magyar ima Schwaln György lelkész úrtól. A község záróéneke.

* **Hergloz Antal** törv. elnök úr jelenleg hivatalos körutat tesz kerületében.

* **A német dalegylet** múlt vasárnapi hangversenye kellemesen és sikerülten nyitotta meg a koncertévet. Az egyet darabjai solid sikert arattak, kedvesen hatott a Mayer M. k. a. egyes zongorajátéka, s hatalmas kacaját idéztek elő a Rechner úr különböző genre-u nevetései. Concert után táncz és jó kedv a közönség közt, a mely nem nagyszámmal, de elég válogatottan volt képviselve. Gromon Dezső kormánybiztos úr is végig hallgatta a koncertet s a táncz jó részét is végig nézte.

* **A Temes-szabályozása** felett tanácskozott a minap egy szakértőkből és érdekeltekből alkotott vegyes bizottság. Érdemleges határozat még nem hozott.

* **A töltés építési munkálatok** immár nagyjában befejeztek. A 15 évvel ezelőtt megpendített eszme, — a Pancsova közelében elterülő 34000 holdat az ártól megvédeni, — melynek végrehajtása azóta többször, de sikertelenül, vagy nem egészen szolid alapon, megkísérletett, most megvalósult, s ez által a kormány telepítési tervei is minden esetre föfeltételüket megnyerték.

* **Cselédközvetítő intézet** nyílt meg végre valahára az úri utcában, a Panics fűszerkereskedése mellett. Mondanunk sem kell, hogy ez intézmény városunk minő régen érzett jogos kívánalmait van hivatva kielégíteni. Reméljük, hogy a tulajdonos, Schmidt Gusztáv úr azon lesz, hogy csak tisztességes cselédek közvetítését vállalja magára.

* **A csángók helyzetéről** dr. Major (Schwarz) Antal az „Oktató házi orvos“-ban jelen-

Utazás a Dunán

Pancsovától Szörénytoronyig.

Ha mindazon történelmi, régészeti, földrajzi munkákat és úti-rajzokat, melyeket Strábotól kezdve Marsigliig s Griselinitől Boleszny Antal és Nagy Sándor a legutóbbi években kiadott műveikig a Dunáról összeirtak, egybegyűjtjük: egy terjedelmes könyvtár állana előttünk, melynek tartalma eléggé meggyőzhetne bennünket azon cselépről, de mindig helyes állítás igazsága felől, hogy a Duna Európának legelső és legfontosabb folyója.

Ily nagy lévén a Duna irodalma, egyáltalán nem vagyunk azon hiedelemben, mint Metternich ráfogása szerint, Széchenyi, kiról a híres minister azt mondta, hogy „oly lelkesülten ír és beszél a Dunáról, mintha ő fedezte volna fel.“ azonban azt hisszük, hogy mindamellett sem leend érdektelen, ha olvasóink úti-jegy nélkül, szellemileg sziveskednek velünk egy vízi-utazást tenni a Dunának hozzánk legközelebb eső, ránk nézve legérdekesebb részén, melynek egyes szakaszai tájképi szépségek által a világlátott utazókat is bájmulatra ragadják.

Ezen utazás alatt azonban ne elégedjünk meg a szebbnél szebb tájképek szemléletével, ne élvezzük csupán a jelent, hanem pillantsunk be a régeimult idők homályába is: hallgassunk meg, mit beszélnek a susogó hullámok, mit regél a Duna örökifjú tündérré?

I.

Pancsovától Kubinig.

Nem fogunk tévedni, ha azt állítjuk, hogy tavaszi áradások alkalmával széles hazában sehol sem nyújt a Duna imponansabb képet, mint éppen Pancsova vidékén. Kánitz, a híres szerbiai utazó nilusi áradáshoz hasonlította a Duna tavaszi ártját, mi pedig még tovább nyújtjuk a hason-

tést tesz közzé, mely meglehetősen kedvezőleg hangzik. A csángók hangulata Gyurgyevóban ürvendően megváltozott. A részükre kilátásba helyezett földeket végre kiosztották közöttük, egyelőre mindenik 2 hold földet kapott az őszi vetésre és 120 kiló vetőmagot. Tavasszal ismét 2 hold földet kapnak. A házak elkészültek, a raktárak és a népkonyhák gazdagon meg vannak töltve élelmiszerekkel, a gyógyszerár is kevesen el van látva gyógyszerekkel. Az egészségi viszonyok októberben sokkal kedvezőbbek voltak, mint a megelőző hónapban. Dr. Major okt. 1-től 27-ig 324 beteget gyógyított, a kik közül 171 váltólázban szenvedett. Halálozás okt. 31-ig 14 fordult elő, e közt 10 három éven aluli gyermek. A halálozásokból 12 a hónap első felére esett: Nagy-György- és Hertelendyfalván is többnyire váltóláz fordult elő. Az egészségi állapotok javulása részint a kedvező időjárásnak, részint a rendes lakásoknak köszönhető.

* **Pancsovai Selyembőraktár és munkáslak** építésére hirdettet a földművelés, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium országos selyemtenyésztési felügyelősége pályázatot. Az árlejtési tárgyalás nov. 3-án dél. e. 10 órakor a pancsovai m. kir. folyammérnöki hivatalban tartott meg.

* **Ejjeli csendháborítás** felett panaszkodik méltán a helyi német lap. Midőn rováását a magunkévá tesszük, különösen kiemeljük még, hogy kivált a felső városban lesznek hova-tovább tűrhettelebbekké az ilyen, gajdult fejektől eredő ordítóások, melyek minden képzeletet meghaladnak. Hát a halálos betegek, gyermekágyas nők, alvó kisdetek még az éjjeli nyugalmat is kénytelenek legyenek nélkülözni?

* **Csángó véreink** jól érzik magokat. Bizonyítja ezt azon körülmény, hogy az ittlévk megvilásai folytán egyre jönnek be földiek. Október havában is mintegy 100 személy jött Andrásfalváról Hertelendyfalvára. Az itt lévőknek, kiket a kormánybiztosság támogat, olyan jól megy a dolguk, mint a hetedik ölfőjökig bizonyára nem. Tény az hogy sokan csak tetetik a nyomort, hogy kétfősen jusson ki nekik a jóból.

* **Jakab Ödönnek** (aki néhány évvel ezelőtt rövid időn át a helybeli realgymnasiummal sikeresen működött) megjelentek Székely Historiái Budapesten, a Franklin társulat esinos kiadásában. — Az igazi, székely zamatú, töröl-metszett darabokból mutatványul közlünk egyet mai számunk tárczájában.

* **A zsidóbarusok** már meg el kezdik feladni a kapitányságnak ellenük kiadott ukaszát. Most csak 5-6 darab, három hét múlva, ha addig le nem vágják egy kését a szarvukat, lesz ott megint egész halmaza a lim-lomnak.

VIDÉKRŐL.

Hertelendy József torontálmegyei főispán a közmunka és közlekedési miniszterium által a felső torontáli ármentesítő társulat kormánybiztosságában további két évre megerősítettet.

A „torontálmegyei gazdasági egyesület” 1883. évi november hó 18-án d. e. 10 órakor Nagy-Kikindán, a Curia nagytermében, rendezte a közgyűlést tart.

A fehértemplomi társaskör kebelében magyar dalkör alakult.

latot s azt mondjuk, hogy a ki tengert nem látott, tegyen egy tavaszi sétát a Duna-földrészen s azonnal fogalma lesz róla. Hyenkor a Temes és Duna árja egyesülnek egymással; nyugot és éjszakanyugot felé beláthatlan távolságra mindent elborít a a roppant víztömeg; a láthatár a víztükörre ereszkedik le s a lenyugvó nap a vízözön hullámaiba süllyed alá s onnan veti felénk utolsó sugarait. Ekkor a dunai hajó állomáshoz is csak eszónakon lehet eljutni: a szekérút, mely az ártéren vezet, ölnyi magasságban el van borítva.

Különb a Duna Páncsovánál, a Temes torkolatával átellenben rendes vízálláskor is igen széles; szélessége 3 kilométer, vagyis majdnem fél mértföld. A folyam Belgrádtól a Temes torkolatáig nyugotról keletre folyik, itt azonban irányát megváltoztatva egyenesen délre fordul. Ezen nagy kanyarulatnál tekintélyes kiterjedésű füzes szigetek vannak. Legnagyobb és leghosszabb a Csaklan-sziget, mely több mint 5 1/2 kilométer hosszúságban a szerb part mentében húzódik el; e mellett, a Duna közepén a 3 1/2 kilométer hosszú Stefanac-sziget nyúlik el s e két nagy sziget alsó vége között egy 1 1/2 kilométer hosszú, keskeny sziget fekszik. Ezeket egymástól igen keskeny vízág választja el. A Stefanac-sziget éjszakkéleti oldalán van a Duna főmedre, melynek balpartját a Temes torkolatával átellenben fekvő, körülbelül 2 kilométer hosszú Vorcontumac-sziget képezi. Ezen sziget és a magyar part mentében ismét egy jökora szélességű vízág vonul. A Vorcontumac-szigeten alul 1 kilométernyi távolságra a magyar part mentében ismét egy majdnem 3 kilométer hosszú s 1 kilométer széles szigettel találkozunk, melynek felső vége a vojloviezi klastrommal egyenlő szélességi fok alatt van, ez a Staresovai-sziget.

Ha a Dunán lefelé hajózunk, utunk előbb a Vorcontumac-sziget és a magyar part közti mederben viszen; e szigetet elhagyván, a főmederbe

Ugyanott jelenleg Remay német szintársulata működik — mint beszélük — nem úgy hogy a műkedvelői előadásokra zavarólag hathatna.

Egy adóhivatalnok üngyilkossága. N. Kikindáról írják, hogy Taban Milos ottani adóhivatali tiszt, ki hivatalát visszaélések miatt elvesztette, életének végét vetett az által, hogy tor-kát kereszfűlmettszette. A szereneséltent m. hó 31-én a közönség nagy részvéte közt temették el.

Az újvidéki vasúti híd tolasa múlt hét végén fejeztetett be teljesen. A még hátralevő munkálatok sinek lerakása, a hídfőkön nyugvó két részének elkészítése, a gyalogut még teljes két hetet fognak igénybe venni, úgy hogy a híd hivatalos próbája — 15 mozdonynal, különböző részein, különböző sebességben való megterhelése — csak e hó utolsó felében fog megtörténni. Korai tehát — írja az Újvidék — minden hír, mely az újvidék-zimonyi vonnal megnyitását e hó 15-ére teszi, sőt a múltani rendőri bejárást már megtörténnék mondja. Bárha lázas munkásságot tejtének ki úgy a híd, mint kivált a Karlócan alóli vasúttestnek teljes elkészítése körül, a műrendőri bejárás csak november végén lesz eszközölhető. — Az újvidéki vasúti híd 432 méter hosszú, és 8 m. magas; szélessége 7 m., ebből gyalogjárúk számára 2 m. A zeruson felül 15-3 m. magasságban nyugszik, és építése 1 millió 600,000 frtba kerül.

UJDONSÁGOK.

A bécsi electromos kiállítás végleg bezárták. Erlanger báró elnök a munkásokhoz beszédet intézett, éltetve a kiállítás protectorát Rudolf trónörökösét és Wilezek grófot. Erdemes a fölemlyítésre, hogy a kiállítást összesen 872,221 fizető látogatta. Rudolf trónörökös bezáró szavaiban különösen hangsúlyozta a „szellemi arisztokráciát.”

Rudolf trónörökös és Stefánia főhercegeasszony Berlinbe rándultak látogatásra. Kiváló kintintéseknek tanúja mindkét magas vendég.

Szerbiában pórlázongások merültek fel néhány kerületben. Az ostromállapot ki van hirdetve. A sajtószabadság és szabad gyűlésezés jogai felfüggesztettek.

A király-hymnus. Az orsz. magyar daláregyesület által a „magyar király hymnus,” szövegkönyvére kitűzött pályázat határidejéig beérkezett pályaművek túlnyomó nagy száma, figyelmenre méltónak nem találtattak. Az ig. választmány a pályázatnak ez alkalommal való eredménytelenségével szemközt új pályázat kitérését fogja a közgyűlésnek ajánlani s pedig az eddigti egészen eltérő modalitások mellett.

A pannonhalmi sz. Benedekrend legújabb névtárából közöljük e kitéző, hazafias szerzet felől a következő statisztikai adatokat: A rend összes személyzetének száma 183; főpap K r u e s z Krisztozom valóságos belső titkos tanácsos, apát van 3, áldozópap 142; ünnepélyes fogadalmas szerep 3; egyszerű fogadalmas növendék 16, növendék minden fogadalmos nélkül 12, novitius 6, összesen 183. Ezek közül: hit- és bölelelettudor 2, hit-tudor 7, bölelelettudor 7, tudományos téren működik 6, a tanítás téren összesen 78, lekipásztorkodással foglalkozik 34, gazdasági téren működik 8, egyéb fűzéségben 20, a többi növendék. A rend vezetése alatt áll: főiskola 1, ebben tanuló 37, főgimnazium 3, ebben tanuló 1108, kiszim-

jutunk s bal felől a Staresovai, jobbról pedig előbb a Stefanac, majd a mellette fekvő keskeny szigetet, végre a hosszú Csaklan-szigetet látjuk: végre ez is elmarad s mindkét part feltűnik előttünk s a Duna medre, mely eddig a szigetek között oly roppant széles volt, hirtelen 500 méternyi keskeny árokka szűkül össze.

Már itt meglep bennünket a kellemes ellentét, mely a jobb és bal part között van. A szerbiai oldalon ugyanis szép, hegyes vidéket látunk: e hegyek azonban sok helyen alacsony dombokká törpülnek le a part mentében s néhol terjedelmes parti lapályt hagynak hátra. Ezzel átellenben a magyarországi oldal egész Báziaság lapályos: e lapály a Magyar-Alföld legdélibb nyulványa, homán egészen Budapest, Miskolcz, Ungvár vidékéig terjed a mérhetetlen síkság. A Duna mellett egészen Kubinig széles ártér kíséri a balpartot, mely azonban a hatalmas töltés által most már szűkebbre van szorítva.

A Dumának azon pontja, hol a pancsovai szigetek elmaradnak s a folyó medre hirtelen összeszűkül, történelmi tekintetben igen nevezetes hely: itt kelt a sereggel Savoyai Eugen, a hatalmas hadvezér, 1717-ben, midőn a török sereg felett a keresztények egyik legnagyobb győzelmét aratta s Belgrádot elfoglalta.

Sokan mai napig is azon véleményben vannak, hogy ezen átkelés Kubin vidékére történt: azonban ez a felfogás ellenkezik a történelmi valósággal.

Arnth „Princez Eugen von Savoyen” ez. művéhez hiteles másolatban mellékelve vannak az Eugen nevezetesebb esatáinak hadi-térképei, a többek között ott látható a belgrádi ostrom és ütközet térképe is, melynek eredetije a fővezér e ndeletére készítettett. E térképen a sereg átkelési vonala pontosan meg van jelölve s a hajóhíd, melyen az átkelés történt, épen ott volt, hol

azimium 4, ebben tanuló 483, plébánia 22, fiók község és egyéb esatolt rész 66, templom és kápolna 35, a rend kegyurasága alá tartozik 92 község. Az apátságunkban lakik összesen 36,739 lélek.

Apróság. Halottak napján egy virágárusnő egy temető előtt ütötte föl sátorát, s kinalta koszorút, többek között egy fiatal embernek is, ki a temetőbe ment. A megszólitott így felelt: „Ebben a temetőben ninesenek rokonaim.” — Oszinte naivsággal mondá a virágárusnő: „Igazán, nagyon sajnálom!” — A halottak napjára emlékezve nem érdektelen megemlíteni, hogy az egyes nemzetiségek mi módon fogadják valakinek a halálhírét. A franczia: „Hány éves volt?” az osztrák: „Tulajdonképpen mi baja volt?” az amerikai: „Verje meg az isten, csak hogy már meghalt!” az olasz: „Szegény ördög!” az orosz: „Ó már boldog, mert legalább többet dolgozta nem kell!” a hollandi: „Mennyi vagyont hagyott hátra?” az angol: „Biztosítva volt az élete?” — s végül a magyar: „K o m o l y a n meghalt?”

IRODALOM.

A tudományos akadémia II-ik osztálya nov. 5 tartott, ülésén. Torma Károly Dacia nyugati határtörtétele (Limes Panonicus Dacicus) ezimen értekezett. Dacia nyugati határa Tormainak a vizsgálati eredménye szerint Győrmezőtől Kis-Sebesig terjedt. Az a földszalag, mely a Tisza mentén a limes védvonalak közt létezik, már a Trajanust követő időben internationalis utat képezett, melyen tehát egy a rómainak mint a barbárnak a közlekedés engedélyezve volt. Attila is ezen az uton hatolt fel. Ezután báró Nyáry Albert „A t o r n á k h e r a l d i k a i v o n a t k o z á s a i” című dolgozatát mutatta be, mely sajtó alatt levő címerészeti munkájának egy részletét képezi.

— **A „Budapesti Szemle”** októberi füzében Rónay Istvántól van az első cikk „Két világnézet harca”, mely az optimizmusról és pessimizmusról szól, e két nézet bölesészeti vázlatát adván. Ezt követi „Megjegyzések a pénzügyesség kérdéséhez.” Földes Gézáttól. A forintos rendszer megtagadását tartja kívánatosnak. Mika Sándortól „A pápaság fölemelkedése a XI. században” című tanulmányból a harmadik és befejező részt kappjuk Berczik Árpád egy jó elbeszélést írt „A báránka ezimen”: Alexander Bernát pedig tartalmasan szól „Schopenhauer Arthurról” és bölesészeti elveiről. A Budapesti Szemle tehát e füzetben a neki lendült filozófiai magyar irodalomnak is kifejezője. Közölve van Gyulai Pálnak az Arany-ünnepen tartott emlékbeszéde, ez értékes széptani tanulmány. Költeményt („A mi házuk”) Léway Józseftől kapunk. Kálmán Károlytól pedig Dávid zoltárából háromnak a fordítását, melyek jó mutatványul szolgálnak e derék zoltár-fordítótól sajtó alatt levő követhől.

— **A „Nemzeti könyvtár”-ban,** Aigner Lajos e pártolást érdemlő füzetes vállalatában, új kiadás jelenik meg Szemere Miklós összes műveiből, s ekkép e kitéző, humorában páratlan költőnk műveinek megszerzése megkönnyébbül, mert 30 krajczáros füzetekben kapható. Ezzel három füzet jelent meg belőle. Ugyane vállalatban Sárosy Gyula sziműveiből és Balogh Zoltán műveiből egy-egy hagyta el a sajtót.

a Duna medre a szigeteken alul összeszűkül s e hely körülbelül azon vonal irányában esik, mely Veliko-Szelo szerbiai falu és Staresova között metszi a Dunát.

Eugen serege, mely 61 zászlóalj gyalogságs 176 század lovasságból állott, június 10-ikén ért Páncsovára. A gyalogságot Heister, a lovaságot pedig Pálffy János tábornagyok vezényelték. E napokban épen folyamathan voltak a béke-feltételül. Ez idő alatt Eugen a legnagyobb tevékenységet fejté ki a hajóhid építése körül. A mű 4 nap alatt készen volt. Úgy látszik, hogy ekkor alacsony vízállás volt, mert a sereg Páncsovától egyenesen az ártéren keresztül vonalt a Dunához s közvetlen annak partján haladt a híd felé. A híd-ut Páncsova és a hajóhid közt 4 eret metszett át. Az egyik Páncsován alul a Temesből nyugot-keletre, a többi 3 pedig a Dunából éjszaknyugoti irányban ágazott ki. Eugen a legelső ér éjszaki oldalán, közvetlen a Duna-parton ütötte fel sátorát s saszemeivel itt őrködött a csapatok felett, melyek június 15-ikén kezdtek meg az átvonulást Szerbia felé. Eddig talán még aggodott a jövőre felett, de midőn látta, hogy a tulpart-ról semmi sem akadályozza az átkelést, azt izenő Bécsbe: „Az ügyek, Istennek hála, ninesenek oly rossz állapotban, hogy ily feltételt (Temesvár átadása) el kellene fogadni.”

Nem szándékozunk előadni az ostrom lefolyását s az augustus 16-iki nagy diadalt, melynek jutalma a Maros-Duna-közön kívül Bosznia, Szerbia és Kis-Olahország lett: csak azt akartuk konstatálni, hogy Eugen serege 1717. június 15-ikén nem Kubinnál, hanem közvetlen a pancsovai szigeteken alul kelt át a Dunán s ekként Páncsova ez alkalommal igen fontos hadműveletek kiinduláspontja volt.

(Folyt. köv.)

A M. T. Akadémia könyvkiadó vállalata pártoló tagjaihoz! Az akadémiai könyvkiadó vállalat a jelen 1883-ik évre eső illetményeinek szétküldése folyó évi november 15-én kezdődik. Az ekkor szétküldendő munkák a következők: A történelmi (első sorozatból) Fustel de Coulanges. Az ókori község Franciából fordította Bartal Antal. Egy kötet. 41 iv. Diszkötésben. Teljes. Boissier Gaston. Archaeologiai seták. Róma és Pompei. Franciából fordította Dr. Molnár Antal. Egy kötet 25 iv. Diszkötésben. Teljes. Ezen sorozatért beküldendő: 4 frt. 86 kr. A történelmi sorozat jelen (III.) ciklusára ígért 240 iv helyett csak 213 ivet kapnak a pártolói tagok. Habár a megküldött két ciklusban ezen sorozat pártolói részére szétküldött munkák összesen 54 ivvel haladták meg a köteles ivszámot, a M. T. Akadémia könyvkiadó bizottsága ezen többletet nem szándékozik a jelen ciklus könyvilletményeibe beszámítani, és az elmaradt 27 ivért kárpótlásul a pártoló tagoknak följajánlja a következő két munka egyikét: Beóthy Leo. A társadalmi fejlődés kezdete. 2 kötetben. Füzve, vagy: Trefort Ágoston: Emlékbeszédek és kisebb dolgozatok. 2 kötetben. Füzve. Azon tisztelt pártoló tagok, kik ezen kárpótlást igénybe venni szándékoznak, fölkértnek, hogy a mellékelt megrendelési lapon a kívánt munkát kijelölni és azt hozzánk beküldeni sziveskedjenek.

Az irodalmi (második) sorozatból: Taine N. A. Az angol irodalom története. Franciából fordította Csiky Gergely. III. kötet 30 iv. Diszkötésben. Ezen sorozatért beküldendő: 3 frt. 46 kr. A második sorozat pártolói a jelen ciklusban 19 ivnyi többletet kapnak, t. i. 180 iv helyett 188 ivet.

A jog-és államtudományi (harmadik sorozatból) Taine H. A. A jelenkori Franciaország alakulása. Franciából fordította Dr. Toldy László. III. kötet. 41 ev. Diszkötésben. Ezen sorozatért beküldendő: 3 frt. 86 kr. Mind a három sorozatért 11 frt. 66 kr. küldendő.

A könyvilletmények utánvételes szétküldése megszűntetvén, tisztelettel felkértnek a t. c. pártoló tagok, hogy az évi díjat postai utalvány által f. é. november 10-ig előírott hivatalhoz előre megküldeni és e célra a mellékelt utalványt használni sziveskedjenek.

Budapest, 1883. október 10-án.

A M. T. Akadémia könyvkiadó hivatala.

1883-ra küldendő díjak:

Az I. sorozatért . . . . . 4 frt. 86 kr.
A II. " . . . . . 3 " 46 "
A III. " . . . . . 3 " 86 "

Mind a három sorozatért 11 frt. 66 kr.

HASZNOS TÁRCZA.

A leányok testgyakorlatai.

Valamennyi testgyakorlat közül a tornázásnak van a legjelentősebb befolyása a női ifjúság testi nevelésében. A tornázás a testre és a lélekre egyszerre és egyenlő jó hatást gyakorol. Eredménye fiziológiai és dietetikai haszon.

A tornázás az ügynevezett szándékos mozgások rendszeres gyakorlása.

A szándékos mozgások szervei az izmok, melyek a csontvázon arányosan vannak elrendezve, s összehúzódó és kitáguló képességgel vannak fölrüházva. Ezeknek a mozgató szerveknek a tulajdonképeni életet mindig az idegrendszer adja.

A tornázás az idegek és az izmok, azaz a lélek és a test között a legfontosabb összefüggést fejleszti ki. Az ember csak akkor rendelkezhet szabadon teste minden tagjával, ha akarata izmainak minden mozgása fölött gyorsan uralkodni tud. A kiél az izmok és az akarat szervei (az agy) között a szoros egybefüggés hiányzik, annak a teste gyöngye, s a lelke félnék. A mozgások érellyessége, az izmok gyors összehúzódási képességétől, s az igazi erő a kitarástól függ.

Az izmok tevékenységének az emberi életre való nagy jelentősége főképen abban rejlik, hogy a legfontosabb szervezeti működések, melyek a test folytonos újra-és továbbképződését eszközlik, épen az izommozgásokon alapulnak.

A szabályszerű tornagyakorlatok által a vér, melynek körfutását az izmok váltogatott összehúzódásai, meg kitágulásai meggyorsítják — alkotó részeire nézve gyorsabb és életteljesebb átváltozást nyer. S ezzel együtt ugy belső vegyülete, mint életjelenségeinek érellyessége javul. A mi annál helyesebb, mert a test csak egészséges vérből vehet egészséges és erős táplálékot.

De az izmok tevékenysége a csontváz képződésére is befolyik, mert hiszen az élő csontok ép úgy tudnak gyarapodni, mint akár melyik más szerv. A tornázás a csontoknak erőt és szilárdságot, s gerincnek jó alakot ad.

A test külsőjének összhangja és szép tartása főképen a csontváznak, s egyes részeinek helyes alkotásán és az erős hátizmok által tetszetős helyzetben hordott hajlekony gerincoszlopon alapul.

A tapasztalás továbbá arra is tanít, hogy a

tornázást növekedő étvágy, élénk melegkifejtés, erős emésztés és egészséges alvás követi.

Az egész test táplálkozásának egyöntetűségére még a lélekezésnek is nagy hatása van. Hogy a túló egészséges maradjon, s a vérképződésre tápláló befolyást gyakorolhasson, okvetlenül szükséges, hogy a lélekezés rendes és mély legyen. De ezt a kettőt semmi sem gyakorolja jobban, mint a czélszerű tornázás.

A test és a lélek belső szoros összefüggése következtében természetes, hogy a rendszeres tornázás a szellemi erőknél, s a kedélynek is magasabb lendületet ad. Azt a vidám, üde hangulatot, mely az edző testgyakorlatokat rendszeresen követni szokta, a pszichológusok úgy magyarázzák meg, hogy az akaratnak kielégítést nyújtó izgalmak által az agy a tétlenség unalmának nyomásától megszabadul.

De a tornázás erősítő és képező hatását nemcsak az izmok, csuklok, csontok, szóval a test tagjai és szervei érzik. A lélek művelődése is sokféle hasznot húz abból.

Az erő szilárd összehangolása, a merve és megmondolva cselekvés, a nehézségek megbecsülése, a kögyakorlatok ütemes mozgásainak pontos végrehajtása, mely még a lassabbakat, s az ügytelenebbeket is tova ragadja: ezek a nevelő tornázás gyakorlatai, melyek bátorságot és elhatározottságot, gyors áttekintést és gyors gondolkodást, s az erő szabad nyilvánítása mellett, önuralmat is adnak és a tornázást a testre és lélekre egyaránt jelentősnek bizonyítják.

Magukból a tényekből, hogy a nevelő tornázás módszeres gyakorlatai az erőt gyarapítják, és egészséget föntartják, vidámságot adnak, az önállóságot: a lélekjelenlétet és a bátorságot edzik: világosan kitűnik a tornázásnak a női ifjúságra való hasznossága is.

Tornázást, rendszeres és czélszerű tornázást növekedő-intézetünkbe, s akkor leányaink és hadjonaink erősek, egészségesek lesznek, s azok is maradnak. Ifju koruk testi körök által nem zavart, de örömeikben gazdag édes álom leszen. Szépségüket ezerszeresen növelni fogja az egészség rózsapírja, s az az önkénytelen, feszelen szellem, a mely mozdulataikon előmlik. A viruló hajlatot nem lepi majd meg minden táncmulatság, minden kirándulás, az isten minden szabad szellege után a gyöngékedés az elfásultság. S a nő, a ház asszonya könnyebben és vidámabban böhethi majd be rendeltetését. Testének edzettsége, izmainak fokozott ereje, szívének bátorsága, szellemének biztos önértetessége fölemeli őt az élet viszontagságai közepette, s átszegi ama számtalan testi és lelki fáradalmat és fájdalom, mely különösen szeldelel. Majd nem tőri le akkor a rózsát minden kis szél. Mert a többi női bájjhoz testi és lelki erő és épesség fog járulni. Ujra közénk jönnek a Rozgonyi Cziczellék, az eri nők, a Szécsi Máriák és nemzetünk történelmének többi fényes hölgyalakjai. Nem lesz majd példanélküli Zrínyi Evának, a halált megvető hűség emez eszményképének óriási lelki ereje, a ki mikor Szolimán hordái előtt Szigetvár elesett és kardjaik alatt Zrínyi hős lelkét kiadta, a löportoronyba vetette a kanócot, s eleneivel együtt a romok alá temetkezett.

Felelős szerkesztő: **Wigand János.**

Főmunkatárs: **Dr. Fináczy Ernő.**

Kiadótulajdonosok:

Wigand János és a „Beck & Koszaniés“ ezég.

HIRDETÉSEK.

11064 sz.

tlkvi 1883.

Arverési hirdetmény.

A panesovai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Csebzán Maria végrehajthatónak, Tatár Dmitru főle Szt. Mihályi 137 sz. házközösség végrehajtást szenvedő elleni 224 frt. tőke követelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az árverést a panesovai kir. törvényszék terítletén Szt. Mihályi községben fekvő, a Szt. Mihályi tlknyv 782 sz. lapján felvett összes ingatlanokra és pedig: 1.) a 137 sz. házra és 600 □ öl házhelyre 400 frtnyi 2.) 10 hrsz. 2° hold II. oszt. szántóra 90 frtnyi 3.) 77 50 hrsz. 6° hold III. oszt. szántóra 270 frtnyi. 4.) 50 és 128 hrsz. 5° hold III. oszt. kaszálóra 180 frtnyi 5.) 44 hrsz. 590 □ öl szőlőre 20 frtnyi ezennel megállapított kikiáltási árban

elrendelte, s hogy a fenebb megjelölt ingatlanok az 1883 évi december hó 9-ik napján délelőtti 10 órakor Szt. Mihály község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatulni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. 1 cz. 42 §. ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8.§-ában kijelölt ova-dékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, a vagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Panesován a kir. törvényszék, mint tlkvi hatóságnak 1883. évi szeptember hó 24-ik napján tartott tanács üléséből. —

Szmoligovics
jegyző.

Hergloz
elnök.

11914 szám

tlkvi 1883.

Arverési hirdetmény.

A panesovai kir. törvényszék mint tlkvi hatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Arsenovics Koszta végrehajthatónak kérelmére 34 frt. tőke követelés, ennek 1875 évi október hó 1-ik napjától járó 8% kamatja, 20 ft 80 kr perbeli, eddig megítelt végrehajtási, valamint ezen árverési kérvény után megállapított 10 ft költség behajtása végett. Zuru Simon petrovoszelloi 456 sz. házközösség végrehajtást szenvedőnek lefoglalt és a petrovoszelloi község 583 lapsz. tjkönyvi lapon felvett következő ingatlanai végrehajtási árverés alá kerülnek: ugymint.

I. dülöbéli 59 hr. sz. 2° hold II. oszt. szántó 219 frt értékben; II. dülöbéli 59 hr. sz. 2° hold II. oszt. szántó 219 frt értékben; III. dülöbéli 59 hr. sz. 2° hold II. oszt. szántó 219 frt értékben; IV. dülöbéli 59 hr. sz. 2° hold II. oszt. szántó 219 frt értékben; I. dülöbéli 59 hr. sz. 2° III. oszt. kaszáló 157 frt értékben; II. dülöbéli 59 hr. sz. 2° hold III. oszt. kaszáló 157 frt értékben; 280 hr. sz. 800 □ öl szőlő 420 frt értékben összesen 1610 frt becsértékben.

Az árverésnek a megállapított árverési feltételek szerinti megtartására 1883 november hó 28-ik napjának délelőtti 9 órája a petrovoszelloi község házána határnapul tüzetik ki.

Az árverésre kített ingatlanok magasabb ígéret hiányában a fentérintett határnapon becsáron alól is a legtöbbet ígérőnek eladatulni fognak.

A kikiáltási ár az elárverezendő ingatlanok becsértéke, annak 10% százaléka pedig a bánatpénzt képezi.

Kelt Panesován a kir. törvényszék mint tlkvi hatóságnak 1883 évi szeptember hó 17-én tartott tanács üléséből.

Mihajlovics
jegyző.

Hergloz
elnök.

Első panesovai tudakozó és közvetítő intézet

mely 1883. november 1-től Popovics János úr házában, „a két szerezéshez“ címzett fűszerkereskedés mellett megnyílt: szolgálatadó és szolgálattevő közt, (beleértve a mesterségeket), szállástadó és bérlő, küldönczök és realitások eladói közt stb. stb. mindennemű közvetítést és más e című teendőket elvállal.

Mentől nagyobb érdeklődésért esedezve, és az eddigi számos megkeresést megköszönve maradtam tisztelettel

Schmidt Gusztáv.